

УДК 633.14"321":631.53

Кучер А. В.*Подільський державний аграрно-технічний університет, вул. Шевченка, 13, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., 32300, Україна, e-mail: alisa1992@ukr.net*

ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ

Пшениця тверда яра є однією з найцінніших продовольчих культур. Зерно її містить більше білка (15–18 %), ніж зерно озимої. Вона є цінною сировиною для макаронних виробів і круп високої харчової цінності. У зв'язку з впровадженням у виробництво нових сортів та інтенсифікації технології вирощування, питання оптимальної норми висіву насіння та мінеральних добрив ярої твердої пшениці знову набуває актуальності та є предметом постійного вивчення як вітчизняних, так і зарубіжних учених. Технологія вирощування сільськогосподарських культур, зокрема пшениці ярої, стає складнішою і наукоємнішою. Норма висіву насіння є однією із найважливіших умов в одержанні високої врожайності с.-г. культур. Вона залежить від біологічних особливостей сорту, зокрема його здатності до кущіння, висоти рослин, їх стійкості проти вилягання та від умов вирощування.

Загальновідомо, що одним із основних чинників отримання стабільних урожаїв зерна високої якості є мінеральні добрива. Це основа інтенсивних технологій та прибуткового господарювання і фактор, який становить вагому частку (до 50 %) у структурі витрат під час вирощування. Тому наукове обґрунтування застосування добрив є базисним елементом технології, на якому вибудовуються в чіткому взаємозв'язку всі інші.

Польова схожість має вагоме значення, за яким проводять оцінку стану посівів і визначають потенціальну можливість формування майбутнього високого врожаю. Існують різні погляди щодо впливу норм висіву насіння на польову схожість. Багато вчених зазначають, що у разі збільшення норми висіву насіння цей показник знижується. Що стосується впливу мінеральних добрив, то в літературні джерела зустрічаються досить суперечливі результати. В одних випадках доводять, що мінеральні добрива сприяють збільшенню польової схожості, в інших – зниженню.

Дослідження проводили впродовж 2015–2016 рр. на базі навчально-виробничого центру «Поділля» Подільського державного аграрно-технічного університету, де вивчали норми висіву насіння: 300, 350, 400, 450 нас./м² та норми застосування мінеральних добрив: N₀P₀K₀ (контроль), N₃₀P₃₀K₃₀, N₆₀P₆₀K₆₀, N₉₀P₉₀K₉₀. Для дослідження використано сорти пшениці твердої ярої 'Ізольда' та 'Жізель'.

Як показали наші дослідження, польова схожість насіння пшениці твердої ярої за отриманими результатами характеризувалась високими показниками та знаходилася в межах 92,0–94,2 %. На основі проведених розрахунків з використанням критерію Стьюдента не встановлено впливу норм висіву насіння на польову схожість. Тобто, за всіх норм висіву насіння показники були статистично однаковими. Так, на контролі (N₀P₀K₀) показник польової схожості сорту 'Ізольда' за норми висіву 300 нас./м² становив 92,8 %, 350 нас./м²–93,2 %. При збільшенні норми висіву на 50 насінин польова схожість склала 93,0 %, а за норми 450 нас./м² – 93,4 %. Аналогічна закономірність спостерігається і за інших досліджуваних норм мінерального живлення.

Також не встановлено впливу внесення мінеральних добрив на польову схожість насіння пшениці твердої ярої досліджуваних сортів. Адже, як на контрольному варіанті, так й у разі застосування мінеральних добрив за різних норм висіву насіння показники польової схожості були рівнозначними. За норми висіву 300 нас./м² на варіанті N₀P₀K₀ (контроль) польова схожість сорту 'Ізольда' становила 92,8 %, на N₃₀P₃₀K₃₀–93,4 %, N₆₀P₆₀K₆₀–93,3 % та на N₉₀P₉₀K₉₀–93,6 %. Така ж закономірність характерна і для норм висіву насіння 350, 400, 450 нас./м². Для сорту 'Жізель' проведено аналогічні розрахунки та отримано подібні результати, що підтверджують вищеописану закономірність.

Отже, встановлено, що польова схожість пшениці твердої ярої сортів 'Ізольда' та 'Жізель' не залежить від норм висіву насіння та застосування мінеральних добрив.

Новітні технології вирощування сільськогосподарських культур

V Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених (м. Київ, 29–30 вересня 2016 р.)